

Djibouti

En novell av Andreas Ingo

De hade luffat med bussar, tåg och bilar en bra bit över den Afrikanska kontinenten. Med start i Kapstaden hade de färdats norrut över stäpperna, genom skogarna och bergstrakterna för en relativt låg summa. De var utmattade nu, för de hade varit ute på de dammiga vägarna en vecka i sträck. Det hägrande målet, Djibouti, hade hållit dem vid liv. Landet, som en gång varit fattigt, var på uppgång rent ekonomiskt, men det var inte detta som lockade Abu och Katzi.

Det fanns ett unikt deltaområde, där floden Gad mynnade i Röda havet. Detta skedde i ett område omringat av enorma bergsmassiv, på bägge sidor om vattnet. Det var en torr och klippig ödemark, som hyste denna säregna vattenreservoar och liv av alla de slag befolkade det.

Abu var en mörkhyad ung man i tjugofemårsåldern, som alldeles nyligen hade gått ut högskolan i Kapstaden. Det var meningen att han skulle bli ingenjör. Katzi var tjugotre, hade ljus hy och var en blivande florist. Hon var förtjust i sällsynta arter.

Det var eftermiddag när de närmade sig deltat för första gången, de färdades med en Jeep över ett kollosalt bergsmassiv med klippor, grus och stenar. Deltat var som en grön oas som utbreddes sig nere i dalsänkan och gränsade till havet. Det fanns ådror i deltat och små prickar syntes därnere, byggnader eller båtar, det gick inte att avgöra på avstånd.

De åkte nerför ravinen, på en slags serpentinväg, tills de kom ned till vattnet. Där väntade en träeka, med en liten snurra, som de skulle använda för att utforska området, i några veckors tid. De skulle jobba lite emellanåt, åt en äldre man vid namn Enzo, för att få ihop till pengar för resan.

Snurran protesterade lite när de gjorde löst från bryggan och satte kurs ut mot havet. De hade en skaplig dunk med bensen, en del proviant, stora ryggsäckar med en uppsättning av kläder, sovsäck och andra grejer. Kikarna hängde runt halsen. Vattnet var brunaktigt, växtligheten förbluffande grön. Det var en orgie i klorofyll, vassliknande växter och flytande gröda. En krokodil vilade på strandkanten, detta skräddade ungdomarna när de puttrade iväg, glada men trötta.

På kvällen saktade de in vid ett gammalt hus, som stod uppallat i vattnet på trästammar. De hade kommit till Enzos bostad, en av de många bofasta som levde i deltat, på fisk, växter och fåglar. Till och med ormar, men dessa var folket försiktiga med. De presenterade sig för den gamle mannen. I en handburen lyktas sken syntes hans fåriga ansikte och han hälsade dem ödmjukt. Mannen levde ett enkelt liv och hade sedan länge tagit farväl av nära och kära. Han bjöd på te och visade ungdomarna till deras sovplats. Det fanns myggnät uppsatta, väldigt praktiskt.

”Imorgon ska vi utforska deltat.” sade Abu, ”Har du några råd att ge?”

”Håll er undan för flodhästarna!” Mannen skrattade.

De kom överrens om att prata mer nästa dag, sedan gick de och lade sig. Innan Abu somnade, kysste han sin fru god natt, sedan hörde han myggen klaga.

* * *

Abu vaknade i gryningen och gick ut på bryggan, en dimma låg över deltat och vattnet, solskivan låg i öster, svagt orange, det var faktiskt lite kyligt vid denna tidpunkt. Han gäspade och gick och satte sig på bryggan. En känsla av överklighet överrumplade honom. Deltat var så exotiskt, mitt i en klippig bergstrakt, att det inte kändes som planeten jorden längre. Han hörde några fåglar kivas någonstans i vassen längre bort. ”Det blir en lång dag.”, tänkte Abu och gick in och väckte sin fru.

Snart satt de kring köksbordet alla tre. Enzo var också en morgonmänniska, som de andra två. Han berättade historier om lyckade fiskafängen, detta var en av hans glädjeämnen. Abu,

som var vegetarian sade inget. Enzo var en enkel människa, rentav en vis människa? Abu granskade honom.

”Gör ingen större grej av det” sade Enzo, ”men jag har varit med om en del saker under åren.”

Abu, som förstod att Enzo syftade på hans misstänksamhet, tittade ner i bordet, tog en slurk av teet och höll god min.

”Angående arbetet.”, fortsatte Enzo, ”vill jag att ni hjälper mig med bryggan. Den ska repareras och byggas ut.”

”Har du material så det räcker?”

”Ja, egentligen är det bara att börja.”

Enzo gick iväg och hämtade ett foto som han hade i en byrålåda. Han lade fram det framför Abu och ögonen glittrade.

”En fisk?”

”Den största stören du någonsin sett! Mitt livs bedrift kan man nog säga. Om ni väl kommit hit måste ni fiska.”

”Vi är bara turister.”

Enzo skakade på huvudet och skrattade. En tand saknades i hans övre käke men på något sätt klädde det honom. Abu gillade redan mannen. Han hade ett sätt som gjorde att paret kände sig välkomna.

”Angående arbetet så gör ni som ni vill. Bara det blir gjort gör det mig detsamma.”

”Vad snällt.”

Mannen bjöd på en slags porösa kakor. De var söta, kanske lite väl sliskiga för Abus smak, men han tackade och var glad.

* * *

De lossade repen, drog igång snurran och sedan satte träekan av ut i deltat. Abu satt där bak vid motorn, Katzi var framme i fören och lutade sig ut över det bruna vattnet. När de åkte sprätte småfisk i ytan, vattnet bokstavligen vimlade av fisk. Men de var på sightseeing, inte på fiskafänge. Snart svängde floden åt vänster och de passerade runt en krök. På högra sidan av floden väsnades en stork uppretat och lyfte. Motorn puttrade och rykte.

”Vet du,” sade Katzi, ”att du är den ende mannen i mitt liv som förstår sig på naturen.”

”Och ändå föll du för en vanlig arbetare.”

”En ingengör!”

Abu gjorde tecken åt Katzi att vara tyst. De kom till en passage där floden delade upp sig i två delar. De valde den högra leden och kom in i ett område där vassen var full av små fåglar som sjöng för full hals. En hel koloni. De stannade och tittade på dessa. Katzi fastnade för de vita blommor som växte på flodens sidor. Abu tog upp en kamera ur sin ryggsäck och fotade sin hustru där, precis när solen var på väg upp och dimman började lättas. Några minuter senare tog de iland på en liten ö som hade bildats mitt i flodfåran. Marken var geggig och de gick barfota. Detta var gammalt sediment som floden fört med sig. Kläderna åkte av och de tog ett dopp i det leriga vattnet. Under tiden höll de utkik efter krokodiler, flodhästar och andra djur. De kände sig aldrig riktigt säkra på vad de gjorde och detta bidrog till spänningen.

Dagen fortskred på detta sätt. Bekymmerslösa tog de fram saft och medtagna mackor och åt under tystnad. Flugor, som drogs till saften, surrade överallt. Det gällde att inte bry sig så

mycket om flugorna, detta hade de lärt sig under färden genom Afrika. Katzi drack och svalde, sedan plockade hon några exemplar av de vita blommor som växte vid flodens kant.

”För Enzo, det var tomt i köket.”

Paret fortsatte på detta sätt, det blev mera av allt tycktes det. De roade sig över en del bufflar som hade kommit till utkanten av deltat för att dricka. Det var en hel hjord av dem där. Några kalvar gick runt i vattnet. En bit längre bort möttes de av en annan eka och de såg små hus på öarna som bildats mitt i floden.

De tog flera bilder, hälsade på främlingar och var på gott humör. Snart kunde de ana röda havet men de beslutade sig för att det räckte för denna dag. De vände åter, mätta och belåtna, men ändå, upplevelserna till trots, kände de lite tomhet. Det var något som saknades, pricken över i’et, något som skulle göra allting mera minnesvärt.

I kvällningen var de framme vid Enzos brygga, de lade till och reste sig upp. De var stela i benen av allt sittande. Enzo mötte dem på sitt karaktäristiskt vänliga sätt. De gick in och satte sig vid köksbordet där de tog fram en karta och visade gubben vart de hade varit.

”Inga flodhästar?” Mannen skrattade.

”Vi funderar på att göra något nytt imorgon. Har du några förslag?”

Mannen funderade, tittade välmenande på paret, nästan som om han läste deras hjärtan.

”Det finns ett speciellt hus. Om ni åker mot nordöst, tar till vänster där floden delar sig. Besök huset, det är övergivet. När ni kommer in ska ni tänka efter vad jag menat för det finns något viktigt där.”

”Så märkligt.” sade Katzi. Hon drog sin hand genom sitt gyllenbruna hår. Abu gillade när hon gjorde så. Han var stolt över sin fru. På sätt och vis var hon uppseendeväckande, på ett annat sätt var hon bara naturlig. Hon gjorde ingen större grej av sin skönhet.

* * *

Natten var ljummen. Abu vaknade hastigt efter några intensiva drömmar. Han hade en känsla av att något stort var på väg att hända. Katzi andades tungt, hon snarkade nästan. Han reste sig upp, lyfte på myggnätet och gick ut. Det fanns ett brinnande ljus på bryggan och sländor attackerade det frenetiskt. Månen var på väg upp bakom bergen. Det var lugnt och fridfullt. ”Afrika.” tänkte Abu, Afrika hade varit hans hem så långt han kunde minnas. Men han var ingen afrikan i traditionell mening. Han var van vid en europeisk livsstil. Var skolad på ett modernt sätt. Ville han verkligen jobba som ingenjör? Han stirrade uppfriskad av nattluften ner i det mörka vattnet.

* * *

Paret åkte nu målmedvetet den planerade sträckan till det övergivna huset. Katzi var rufsig i håret och målade sina läppar röda, där hon tog hjälp av en medtagen spegel för att få det att se snyggt ut.

”Du är rolig.” sade Abu.

Den vita T-shirten och de blå shortsens i jeansstygn viskade civilisation. Här var de ute i vildmarken, hade sitt livs äventyr och sedan målade Katzi läpparna!

”Det är för dig dummer!”

Abu drog ner på gasen när de kom till platsen där floden delade sig. Några flodhästar var på väg över, så de tog fram kamera och kikare och lät dem passera. Katzi bytte till ett längre objektiv på sin systemkamera och fick en perfekt bild på djuren.

”Ingen behöver väl påpeka att jag är lycklig.” sade hon.

Abu torkade svetten ur pannan. De fortsatte förbi platsen där flodhästarna simmat över, en samling svarta fåglar flög förbi och snart skymtade de det övergivna huset.

”Vad tror du?” sade Katzi.

”Det är något finurligt om jag känner gubben tillräckligt väl.”

De färdades den återstående sträckan, angjorde bryggan och stängde av motorn. Huset var vitt och inbjudande. Det liknade många andra hus i Afrika. Det var byggt i två plan och det fanns en vildvuxen trädgård. På vägen in plockade de lite halvmogen frukt från träden och tittade på blommorna i rabatten.

”Åh, om jag hade lite tid över...”

”Att greja i rabatten?”

”Det är sådant jag saknat fast jag är florist.”

De öppnade dörren och steg in. Vardagsrummet var luftigt. Det var ett brunt trägol. Några möbler fanns utställda. Bordet var lågt och det fanns dynor att sitta på. De inspekterade detta rum. Några målningar fanns på väggarna. I en vas på bordet fanns en död krukväxt.

De gick in i köket. Här fanns det möjlighet att elda över öppen eld. Röken försvann via en skorsten i taket. De hittade några påsar med kryddor i ett skåp. De beslutade för att stanna ett tag och äta.

”Om jag bara kunde visa detta för mina släktingar!”

”Det är ett trevligt hus.”

”Bättre än så, det skriker Afrika!”

Abu förstod vad hon menade. Huset vittnade om det Afrika som borde vara istället för det Afrika som fanns nu.

När måltiden var avslutad beslutade de sig för att gå upp på övervåningen. De öppnade en dörr och där, mitt framför dem, väntade överraskningen. Det var ett litet rum, egentligen inte extraordinärt, utan bara en vanlig barnkammare. Där stod den lilla sängen, leksakerna, dekorationerna på väggen. Någon hade bott här en gång, skaffat barn men sedan gett sig av i all hast. Abu tittade på Katzi. Hon förstod att han förstod och detsamma gällde honom. Gubben Enzo hade velat att de skulle skaffa hus och barn och stadga sig. Var det detta som saknades i deras liv?

”Inte alls dumt.” sade Katzi, ”vad tror du?”

”Jag vet inte.”

”Känner du inte vibbarna, att det är meningen att vi ska bo så här?”

”Kanske. Vi åker tillbaka till Enzo och pratar lite. Han menade det väl inte bokstavligen. Kom så rör vi på oss.”

* * *

Gubben Enzo hade fylleslag. Det var en gammal årgång rom från 90-talet. Detta var flaskor han hade hittat i det övergivna huset.

”Ni förstår mina vänner...” sade han och drack, ”att man måste ta tillvara på tillfällena i livet. Sådant här förstår man först i efterhand.”

”Vi förstår.” sade Abu, ”Men är vi mogna att skaffa barn?”

Katzi var tyst. Enzo gick iväg och hämtade ett foto i byrålådan. Man kunde tydligt se en kvinna, fotot var åldrat och svartvitt. Denna kvinna hade afrikanskt ursprung, hade mörk hy och ett vackert förkläde.

”Det var min första fru.”

”Din första?”

”Ja, jag har haft två fruar. Ingen kunde ge mig några barn.”

”Är de döda nu?”

”En dog, den andra lämnade mig för en annan.”

”Vad tråkigt.”

Enzo tog en sup till och bjöd de andra. De lyfte flaskan till munnen och gjorde honom till viljes. Utanför började det mörkna. Enzo tog fram en tändsticksask ur en låda och tände ljusen på bordet. Katzis solbrända ansikte färgades gyllengult. De lät flaskan gå runt flera varv, Enzo hickade, rapade och bad sedan om ursäkt för sitt beteende.

”Jag är en enkel människa. Har ni chansen så ta den. Tveka inte.”

Abu tittade vädjande på Katzi, han förstod att hon förstod. I den stunden var det uppenbart att de skulle göra som Enzo hade sagt. Detaljerna var inte klara men de var fortfarande förälskade och ingenting kunde ändra på den saken.

”Mitt bästa råd till er är att skaffa många ungar.” skrattade Enzo. ”Då finns det många bekymmer och mycket att göra.”

* * *

Morgonen grydde. Solstrålarna trängde igenom dimman och lös på huset. Denna dag skulle ägnas åt arbete med bryggan. De skulle först åka och hämta virke längre inåt landet. Enzo följde med som ledsagare. De puttrade på, stannade och tankade vid en station och fortsatte vidare. Här började floden smalna av, de kom in i en smalare ravin där vattnet var mera strömt än tidigare. Därför var de tvungna att öka lite på gasen.

Det växte gröna träd längs flodens sidor, de tittade noga och såg apor som levde där. Det var primater, en samling markatter, som hälsade förmiddagen och gladde sig i solens sken. De hade inte tid för en närmare inspektion men Katzi tog några kort ändå. Enzo fick vara med på ett annat.

När de kom fram till platsen låg virket uppstaplat på strandkanten. Det fanns träpålar och en massa plankor. Slägga, yxa, hammare och andra hjälpmedel fanns hemma hos Enzo. De tog i land och började kånka på virket. Detta fyllde en del av båten. Abu tittade in i skogsbrynet. Man kunde höra massor av läten från djungelns inre.

* * *

Abu använde en slägga för att slå ner träpålarna i gyttjan. Han förstod redan på förhand att detta var hans jobb. Efter pålarna var det dags att spika fast bräder som höll bryggan fixerad. Ovanpå dessa började Katzi montera överliggande bräder, som skulle bli den plattform varpå man skulle gå. Bygget var klart på några timmar. De åt sedan middag ute på bryggan. De förvånades över hur snabbt allting hade gått.

”Arbetaren är värd sin lön” sade Enzo, ”men vi är inte klara än.”

”Hur så?”

”Taket har gått läck.”

En timme senare var de uppe på taket och donade. De var tvungna att såga till några bräder, spika fast dem och täcka över med plast. När de ändå hade andan uppe hjälpte de Enzo att städa upp i huset. Golvet skulle dammas och skuras, borden torkas. Abu kollade i skafferiet.

”Har du mat så det räcker?”

”Jodå, men jag ska ut på fiskafänge snart.”

”Metar du?”

”Jag agnar med levande bete.”

Abu tyckte det var ett slags djurplågeri men han förstod att den gamle mannen behövde mat och ville inte lägga sig i. I Kapstadens lättjefyllda livsstil var allting redan serverat. Ingen tänkte på vilket djurplågeri den moderna fiskeindustrin representerade. När det kom till kritan var människan beredd att göra vad som helst för att hålla sig mätt.

Kvällen kom och Enzo drog sig tillbaka, märkbart oroad över något, men han ville inte säga vad. Abu och Katzi satt länge kvar ute på bryggan. De lyssnade på syrsorna som spelade och ibland kunde de höra hur någon fisk sprattlade i vattnet. Att få uppleva dagar som dessa kunde inte vara många förunnat. Det blev nästan vemodigt alltihopa, för de tänkte att en dag skulle semestern ta slut.

* * *

Djungeln var tät. Katzi tittade upp i trädkronan där Abu satt och väntade på sin fru. Det gick att ta sig upp om man verkligen ville.

”Ska vi bli som apor nu?” skojade Katzi.

”Uh-Uh-Uh!”

Katzi tog tag i en gren och hasade sig upp för stammen. Hon klamrade sig fast så hårt att shortsens sprack.

Tidigare samma dag hade de tagit sig i land och undersökt skogen vid bergens sidor. En orm hade ringlat sig runt en gren. Den var alldeles grön.

”Om vi någonsin kommer härifrån ska jag bara vistas på trygga platser.”

”Det är förståeligt älskling, skynda dig upp nu.”

Några minuter senare satt de tillsammans uppe i trädkronan och blickade ut över djungeln. Träden var exotiska, det fanns lianer som hängde lite överallt. På marken låg det lager av löv. Det var hett och Abu svettades ymnigt.

”Undrar hur många arter det finns här?”

”Säkert hundra.”

Abu gick längre ut på en gren. Detta var ett riskfyllt uppdrag.

”Kolla!”

Katzi pekade på ett djur som närmade sig trädet. Ett myrpiggsvin. Det stannade vid trädets fot och luktade. Innan det fortsatte vidare markerade det reviret.

* * *

De var ute på floden igen. Det blåste lite friskare nu vilket de var glada över. Abu sänkte ner handen under vattenytan, kupade den och lyfte vattnet mot ansiktet. Han blötte sig flera gånger, Katzi gjorde likadant.

I närheten av det vita huset fick de syn på något intressant. En slags husbåt hade ankrat upp en bit bort. Det bars på tomma oljefat, hade en plattform, överbyggnad och till och med ett soldäck. Det visade sig vara en hel barnfamilj. Abu och Katzi hälsade på främlingarna. Några barn kom ut genom den bakre dörren, skrattade och stojade. Föräldrarna erbjöd paret att komma över för en kopp te. Detta tackade de inte nej till.

Familjeöverhuvudet påpekade att de bott ett tag på detta vis, att de kände att de hade allt de behövde. Barnen lekte i djungeln, på öarna och andra platser. Det fanns gott om lekkamrater i deltat. Det gällde bara att veta vad man höll på med, för farorna lurade lite överallt. Så föräldrarna hade varit stränga till att börja med, sedan insåg de att barnen var riktigt klyftiga. Vem var inte rädd om sitt eget liv?

Abu tittade på Katzi som log belåtet. Han frågade mannen om det övergivna huset och fick reda på att det var till salu. Om de var intresserade kunde de kontakta den lokala mäklarfirman och fråga om priset. Ja visst skulle det bli ett bra köp, detta kunde mannen skriva under på.

Familjen hade till och med en TV i husbåten, denna drevs av en solpanel på taket. Det pratades om fattigdom och brottslighet på den afrikanska kontinenten. Det var svårt att förstå här, där barnen fick växa upp under trygga förhållanden.

Paret tackade för fiket och återvände till Enzo. På vägen hem tittade de längtansfullt mot trädgården och det vita huset. Några stackmoln hade bildats på den annars ganska molnfria himlen. Ett flygplan passerade förbi och vattenånga bildades som ett streck på himlen. Det var svårt att förstå att de levde i samma århundrade, här på en plats där tiden stått stilla.

* * *

Enzo satt och fiskade på bryggan vid huset. Längre än så behövde han inte gå. Han var nöjd med den nya bryggan, då skulle det bli lättare att ta emot nya gäster. Enzo idkade byteshandel med lokala innevånare. Han erbjöd fisk, i gengäld fick han rent vatten och grönsaker. Det bästa gubben visste var när det nappade, när en riktig baddare fastnade på kroken och han fick hala in reven. Han dödade fisken omedelbart och rensade den sedan i köket. Inälvorna gav han åt måsarna. Ingen mat gick till spillo.

Paret berättade för Enzo vad de funderade på. Om de skulle bilda familj var kanske deltat inte en så dum plats att göra det på.

”Varför funderar ni? Här är paradiset.”

”Vi är vana vid Kapstaden och civilisationen. Hur blir det med skolor?”

Gubben funderade medan han skar upp en fisk han fångat tidigare under dagen. Han var tyst en längre stund.

”Vad ska man med skolor till? Se hur det ser ut på kontinenten. Folk bråkar, kivas, slåss om partner och mat på bordet. I skolorna är det likadant. Jag har varit där och vet hur det står till.”

”Men att lära sig läsa och skriva?”

”Det kan väl ni lära barnen.”

Abu funderade på detta. Afrika var ett utvecklingsland. Visserligen var det bättre i Sydafrika men det fanns inget lugn, ingen frid, ingen stillhet.

”Skolorna skapar slavar, det är min åsikt.” sade Enzo, ”Man vill bara få ungarna i jobb, det finns ingen visdom där.”

”Livskvalité...” Katzi smakade på de orden.

”Ni gör vad ni känner för.”

Enzo tog en tupplur. Paret gick ut för sig själva på bryggan. Ett dis hade börjat bildas på horisonten. De såg ut i riktning mot havet och Katzi föreslog att de skulle åka dit nästa dag, för att bada och dyka. De kunde vara roligt med klarare vatten.

”Ingen dum idé.” sade Abu.

Han tryckte Katzi intill sig och gav henne en kram. De kysstes där, medan svetten rann och droppar föll till marken. Kanske var de förlorade, kanske var de i paradiset? Det viktiga var att de gjorde vad de kunde. Varje dag hade nog av sina bekymmer.

* * *

I utkanten av deltat väntade en otrolig syn. Elefanter, Sebror och Giraffer blötte sina kroppar i vattnet, vattenbufflar hade kommit för att dricka. Katzi använde sin kikare för att se om hon kunde upptäcka några rovdjur men varken hon eller Abu såg några.

”Vet du att vi är välsignade.” sade maken till hustrun. Hon hade inte hjärta till att säga nej. Snart såg de utvägen ur deltat och de kom ut på öppet vatten. Här blandades sött med salt, grumligt vatten med Röda Havet. Stora vadarfåglar gick vid stränderna och pickade efter små kräftdjur. Det började blåsa lite ute på oceanen. Abu kontrollerade att det fanns tillräckligt med soppa i tanken innan han stängde av motorn. Där drev de vind för våg och kastade sig sedan i vattnet. Katzi förenades med sin make i ett längre dyk, tyvärr kunde de inget se för de hade glömt att ta med sig simglasögon.

”Nog ska vi skaffa barn alltid.” sade Katzi när hon kom upp till ytan.

”Hur många?”

”Ja, 3-4 sådär.”

Abu skrattade, som om detta inte hade varit något anmärkningsvärt i världen.

”Kanske fler!”

De drog sig upp i båten, med viss ansträngning denna gång och blev sittande på durken. De såg ett stort skepp passera ute på havet, troligtvis på väg mot Suezkanalen med viktiga råvaror. I den stunden var allting som de skulle vara, en känsla av perfektion och fulländning. Abu tittade på Katzi med allvar.

”Vi gör slag i saken.”

”Köper huset?”

”Ju förr desto bättre.”

Det var en tyst överrenskommelse. Katzi litade på sin man och kände att detta var ett överlagt beslut. Hon hade alltid dragits till vildmarken och naturen. Egentligen pirrade det i magen, bara vid tanken på det övergivna huset. Hon skulle påta i trädgården, laga mat och träffa nya människor. Sedan skulle hon älska med sin make. Inget var för bra för att vara sant, bara man hade många järn i elden.